

Wioletta Łubkowska
Uniwersytet Szczeciński

Wybrane formy turystyki aktywnej jako sposób odkrywania walorów turystycznych gminy Czaplinek

Streszczenie

Cel artykułu: W pracy przedstawiono walory turystyczne gminy Czaplinek z punktu widzenia zainteresowania turystyką aktywną osób pochodzących z terenu gminy, jak i spoza jej granic. **Metody badawcze:** metoda sondażu diagnostycznego, technika kwestionariusza ankiety. **Główne wyniki badań:** wykazano atrakcyjność oferty turystyczno-rekreacyjnej gminy Czaplinek oraz potwierdzono możliwość uznania turystyki aktywnej za produkt turystyczny gminy, pozwalający odkrywać walory turystyczne tego regionu. Najważniejsze odmiany turystyki aktywnej wykorzystywane w gminie to turystyka wodna: kajakowa, żeglarska, windsurfing, nurkowa oraz turystyka rowerowa. Za najsłabiej rozwinięty element infrastruktury uznano trasy rowerowe. **Implikacje praktyczne:** istniejące pieszsze szlaki turystyczne same w sobie nie stanowią wystarczającej atrakcji, aby mogły w znaczący sposób wpłynąć na wzrost ruchu turystycznego w rejonie Czaplina. Wskazane jest połączenie turystyki pieszej z innymi formami turystyki specjalistycznej, np. turystyką rowerową, konną lub kajakarstwem. **Implikacje społeczne:** turystyka może zapewnić stworzenie nowych miejsc pracy na poziomie lokalnym.

Słowa kluczowe: turystyka, turystyka aktywna, rekreacja, walory turystyczne, gmina Czaplinek.

Kody JEL: I15, I28

Wstęp

W literaturze przedmiotu, zdaniem Sobotki (2014, s. 41), brakuje jednej, wspólnej definicji regionu turystycznego. Dlatego należy, aby to ujednoczyć, wyróżnić z obecnych definicji najczęściej wymieniane jego cechy. Są to: jednorodność obszaru pod względem fizycznogeograficznym, wielkość ruchu turystycznego, zagospodarowanie turystyczne i powiązania komunikacyjne. Ze względu na konieczność zastosowania danych statystycznych (liczbowych) regiony należy rozpatrywać w układzie gmin, a wiązać z regionami fizycznogeograficznymi. Aby nie zwiększać (nie rozdrabniać) zbioru regionów turystycznych, ważne wydaje się przyjęcie minimalnego progu liczby gmin (np. trzech), od którego można go wyznaczyć (Sobotka 2014, s. 41-42).

Niniejsza praca dotyczy miejsko-wiejskiej gminy Czaplinek, położonej w województwie zachodniopomorskim w regionie wałęckim. Nazwę obszaru turystycznego „Wałęcki” zaproponował Sobotka (2014), tworząc propozycję obszarów o najwyższym stopniu wykorzystania turystycznego w Polsce. W skład obszaru „Wałęckiego” weszły trzy gminy: Czaplinek,

Połczyn Zdrój i Złocieniec tworząc łącznie obszar o powierzchni 904,1 km², który został sklasyfikowany na trzecim miejscu (na 21 obszarów).

Niewątpliwie w gminie Czaplinek turystyka, obok przemysłu elektronicznego i elektrotechnicznego oraz rolnictwa, należy do szczególnie istotnych, choć nie w pełni jeszcze rozwiniętych dziedzin gospodarki. Dogodne uwarunkowania środowiskowe i architektoniczne gminy wyraźnie sprzyjają rozwojowi różnych form turystyki aktywnej¹. W opracowanej autorskiej koncepcji produktu gminy Czaplinek (Łubkowska, Eider 2013a) zaproponowano możliwości rozwoju form rekreacyjnych i turystycznych na obszarze gminy. Wyróżniono formy priorytetowe, za które uznano: turystykę wypoczynkową, turystykę specjalistyczną, zwaną też kwalifikowaną (turystyka wodna: żeglarska, windsurfing, kajakowa, podwodna; turystyka konna, turystyka piesza, turystyka rowerowa) oraz unikalne formy turystyki specjalistycznej, takie jak wędkarstwo i myślistwo. Do form wspomagających zaliczono: turystykę wiejską, w tym agroturystykę, spacer, wycieczki, pokazy rzemiosł i święto płonów; turystykę krajoznawczą (wycieczkową) z ekoturystyką; turystykę kulturową oraz turystykę biznesową. Inne badania własne tych samych autorów (Łubkowska, Eider 2013b), dotyczące ogólnego poziomu oceny atrakcyjności turystycznej, wykazały, że gmina Czaplinek charakteryzuje się wybitnie wysokim potencjałem poziomu atrakcyjności środowiska przyrodniczego (Zyber 1984; Skurzyński 1997; Galiński 2008; Głąbiński 2009). Zdaniem Cetner i Dyguś (2011, s. 534), gdy stan środowiska jest tak korzystny, można powiedzieć, że: „staje się nie tylko uwarunkowaniem, ile już walorem”. Dlatego też oferta aktywnego wypoczynku na tym obszarze może być elementem przynoszącym turystom korzyści związane m.in. z zaspokajaniem potrzeb wypoczynkowych, mających na celu regenerację sił psychofizycznych organizmu itp. Gmina jest zatem w stanie przyciągnąć określoną grupę osób zaliczanych do grona turystów kwalifikowanych.

Wychodząc z powyższych przesłanek określono główny cel pracy, którym jest przedstawienie walorów turystycznych dla obszaru gminy Czaplinek z punktu widzenia zainteresowania turystyką kwalifikowaną osób pochodzących z terenu gminy, jak i spoza jej granic. Celem szczegółowym jest określenie wykorzystania potencjału gminy dla potrzeb turysty oraz uzyskanie odpowiedzi na pytanie czy uprawianie turystyki kwalifikowanej daje możliwość pogłębienia wiedzy na temat istniejących walorów turystycznych.

Material i metody badań

W celu oceny roli, jaką pełni turystyka kwalifikowana w gminie Czaplinek, przeprowadzono badania z weryfikacją istotności założonych hipotez. Posłużyła temu metoda son-

¹ Zagadnienia związane z turystyką aktywną – jej pojęcie, rodzaje i formy szeroko omawiają w swoich pracach Tomik (2015); Tomik i in. (2012); Adamczyk (2011); Merski, Warecka (2009). Autorka niniejszego opracowania przyjęła podejście, iż turystyka aktywna jest pojęciem nadrzędnym w stosunku do pojęcia turystyki usportowionej, specjalistycznej czy kwalifikowanej. Turystyka aktywna definiowana jest jako forma turystyki, w której głównym lub ważnym elementem wyjazdu jest podejmowanie szczególnego rodzaju aktywności rekreacyjnej lub hobbyistycznej (Alejziak 1999, s. 218). Według R. Krukowskiej (2012), jest ona adresowana do szerokiego grona odbiorców, którzy nie zawsze muszą odznaczać się przygotowaniem kondycyjnym lub umiejętnością posługiwania się odpowiednim sprzętem. Obejmuje aktywny wypoczynek oraz turystykę kwalifikowaną.

dażu diagnostycznego, technika kwestionariusza ankiety własnego autorstwa. Dotyczyła ona treści związanych ze znajomością walorów turystycznych gminy i ich atrakcyjnością turystyczną. Ankiety przeprowadzono w 2015 roku. Dobór próby był celowy. W badaniach wzięło udział 155 turystów specjalizujących się w uprawianiu turystyki kwalifikowanej na terenie gminy Czaplinek. Grupę badawczą podzielono na osoby pochodzące z gminy Czaplinek oraz osoby pochodzące spoza gminy, a uprawiające na jej obszarze turystykę kwalifikowaną. Informacje o charakterystyce badanej populacji przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1
Charakterystyka badanej populacji

Zmienna	Kategoria	Liczba	%
Miejsce zamieszkania	Gmina Czaplinek	82	52,9
	Poza gminą Czaplinek	73	47,1
Płeć	Kobiety	64	41,3
	Mężczyźni	91	58,7
Wiek	Poniżej 18 lat	24	15,5
	18-30 lat	43	27,7
	31-45 lat	31	20,0
	46-60 lat	30	19,4
	Powyżej 60 lat	27	17,4

Źródło: badania własne.

Wyniki badań własnych

Turystów pytano między innymi o częstotliwość odwiedzenia gminy Czaplinek w celu uprawiania turystyki kwalifikowanej oraz o ilość czasu spędzonego w gminie. Ponad połowa badanych respondentów (53,4%) odwiedza badany region raz w roku. Najczęściej (39,7%) turyści przyjeżdżają na teren gminy na kilka dni, powyżej tygodnia spędza w gminie 27,3% badanych respondentów, na jedną dobę zatrzymuje się 21,9% badanych, a na kilka godzin – 10,9% badanych.

Pierwszym elementem rozważań było zweryfikowanie hipotezy odnoszącej się do atrakcyjności turystycznej gminy Czaplinek, która zakładała, iż gmina Czaplinek, w opinii turysty kwalifikowanego pochodzącego spoza jej terenu, będzie bardziej atrakcyjna turystycznie niż w ocenie rodowitego mieszkańca. Wyniki odnoszące się do tej problematyki zaprezentowano w tabeli 2.

Opinia ankietowanych na temat atrakcyjności turystycznej gminy Czaplinek okazała się bardzo podobna wśród obu grup badawczych. Hipoteza zakładała, że atrakcyjność omawianego terenu będzie bardziej uwypuklana przez turystów przyjezdnych. Jednak wyniki badań pokazują, że obie próby badawcze podobnie postrzegają aspekt atrakcyjności turystycznej

gminy. Trzeba jednak zaznaczyć, że procenty odpowiedzi pozytywnych i negatywnych były stosunkowo zbliżone. Osoby, które opowiedziały się, że nie mają zdania na temat atrakcyjności turystycznej trzeba traktować jako negatywne, gdyż nie mogą potwierdzić atrakcyjności gminy w sposób bezpośredni. Dlatego można uznać, że odpowiedzi pozytywne i negatywne były na podobnym poziomie. Patrząc bardziej szczegółowo na aspekt atrakcyjności ankietowani w prawie 70% odpowiadali, że mieli styczność z miejscami atrakcyjnymi turystycznie. Dodatkowo, ponad 80% badanych zaznaczyło, że poleciliby gminę Czaplinek innym osobom jako miejsce pobytu. Obrazuje to potencjał, jaki gmina w sobie posiada. Uzyskane wyniki badań zamieszczone w tabeli 2 nie są statystycznie istotne, a zatem skłaniają, aby odrzucić postawioną hipotezę i przyjąć nową, która będzie brzmieć: Gmina Czaplinek jest atrakcyjna turystycznie zarówno dla turysty kwalifikowanego pochodzącego spoza jej terenu, jak i dla rodzimitego mieszkańca.

Tabela 2
Ocena atrakcyjności turystycznej gminy Czaplinek

Gmina atrakcyjna turystycznie	(n)	(%)	Turyści mieszkający w gminie (n)	Turyści mieszkający w gminie (%)	Turyści mieszkający poza gminą (n)	Turyści mieszkający poza gminą (%)
Tak	86	55,49	45	54,9	41	56,2
Nie	55	35,48	28	34,1	27	37,0
Nie mam zdania na ten temat	14	9,03	9	11,0	5	6,8
	155	100,0	82	100,0	73	100,0
Test χ^2	0,10638					
Liczba stopni swobody (df) = 2	5,991					

Źródło: jak w tabeli 1.

Druga hipoteza, którą poddano weryfikacji dotyczyła znajomości i przynależności do różnych jednostek związanych z uprawianiem turystyki kwalifikowanej. Zestawienie wyników dotyczących tego problemu przedstawiono w tabelach 3 i 4.

Turyści w większości uznali, że nie należą do żadnej jednostki zorientowanej na uprawianie turystyki kwalifikowanej, a także nie znają ich. Uwidacznia się tu indywidualizm poszczególnych turystów. Daje to podstawy do twierdzenia, że istnieją szanse, aby poszczególne jednostki chcące promować turystykę kwalifikowaną wyszły naprzeciw zorganizowanym grupom turystów, których jest stosunkowo więcej. Zrzeszając takowych można byłoby lepiej wypromować walory turystyczne regionu przez organizowanie wielorakich imprez turystycznych zorientowanych na poznawanie regionu gminy Czaplinek. Wyniki przeprowadzonych badań zamieszczone w tabelach 3 i 4 potwierdzają prawdziwość założonej przez autorów pracy hipotezy mówiącej o tym, że turyści miejscowi, jak i przyjezdni nie są zazwyczaj członkami jednostek zorientowanych na uprawianie turystyki kwalifikowanej.

Tabela 3

Przynależność do jednostki zorientowanej na uprawianie turystyki kwalifikowanej

Członkostwo w jednostce	(n)	(%)	Turyści mieszkający w gminie (n)	Turyści mieszkający w gminie (%)	Turyści mieszkający poza gminą (n)	Turyści mieszkający poza gminą (%)
Tak	29	18,7	17	20,7	12	16,4
Nie	126	81,3	65	79,3	61	83,6
	155	100,0	82	100,0	73	100,0
Test χ^2	1,70148					
Liczba stopni swobody (df) = 1	3,841					

Źródło: jak w tabeli 1.

Tabela 4

Znajomość organizacji turystyki kwalifikowanej

Znajomość organizacji turystyki kwalifikowanej	(n)	(%)	Turyści mieszkający w gminie (n)	Turyści mieszkający w gminie (%)	Turyści mieszkający poza gminą (n)	Turyści mieszkający poza gminą (%)
Tak	25	16,1	15	18,3	10	13,7
Nie	130	83,9	67	81,7	63	86,3
	155	100,0	82	100,0	73	100,0
Test χ^2	1,77574					
Liczba stopni swobody (df) = 1	3,841					

Źródło: jak w tabeli 1.

Następnie weryfikacji istotności poddano trzecią hipotezę dotyczącą uprawiania poszczególnych form turystyki kwalifikowanej na terenie gminy Czaplinek. W tabeli 5 zaprezentowano obraz tego zjawiska.

Dwie najbardziej popularne formy turystyki kwalifikowanej wybierane przez turystów to turystyka kajakowa i żeglarska. Ruch turystyczny na terenie gminy Czaplinek związany jest głównie z uprawianiem turystyki kajakowej i żeglarskiej bez względu na to czy turyści są z gminy czy spoza niej (por. tabela 5). Z pewnością jest to związane z możliwościami, jakie daje położenie geograficzne gminy. Bogactwo lasów i jezior skłaniają się ku twierdzeniu, że powyższe formy turystyki kwalifikowanej są stawiane na pierwszym miejscu. Jednak trzeba zwrócić uwagę, że zauważa się możliwość promowania terenu przez uprawianie innych, równie ciekawych rodzajów turystyki kwalifikowanej. Należą do nich niewątpliwie: turystyka jeździecka, żeglarska, nurkowa, a także motorowa i motorowodna. Daje to również pewien potencjał szerszego wykorzystania możliwości turystycznych regionu w celu ukazania jego walorów turystycznych.

Tabela 5

Rodzaje turystyki kwalifikowanej uprawianej przez badanych respondentów na terenie gminy Czaplinek

Wskazane rodzaje turystyki kwalifikowanej	(n)	(%)	Turyści mieszkający w gminie (n)	Turyści mieszkający w gminie (%)	Turyści mieszkający poza gminą (n)	Turyści mieszkający poza gminą (%)	
Piesza nizinna	35	24,1	22	24,7	13	14,1	
Żeglarska	51	35,2	24	26,9	27	29,4	
Jeździecka	16	11,0	7	7,9	9	9,8	
Kajakowa	57	39,3	28	31,5	29	31,5	
Nurkowa	3	2,1	2	2,2	1	1,1	
Rowerowa	14	9,7	3	3,4	11	11,9	
Motorowa i motorowodna	5	3,4	3	3,4	2	2,2	
Speleologiczna	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
Inne	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
	181*	124,8	89	100,0	92	100%	
Test χ^2						5,28610	
Liczba stopni swobody (df) = 8						15,507	

* Nie sumuje się do 155, gdyż ankietowani mieli możliwość zaznaczenia więcej niż jedną odpowiedź.
Źródło: jak w tabeli 1.

Tabela 6

Funkcje turystyki kwalifikowanej

Wskazane rodzaje turystyki kwalifikowanej	(n)	(%)	Turyści mieszkający w gminie (n)	Turyści mieszkający w gminie (%)	Turyści mieszkający poza gminą (n)	Turyści mieszkający poza gminą (%)	
Piesza nizinna	35	24,1	22	24,7	13	14,1	
Żeglarska	51	35,2	24	26,9	27	29,4	
Jeździecka	16	11,0	7	7,9	9	9,8	
Kajakowa	57	39,3	28	31,5	29	31,5	
Nurkowa	3	2,1	2	2,2	1	1,1	
Rowerowa	14	9,7	3	3,4	11	11,9	
Motorowa i motorowodna	5	3,4	3	3,4	2	2,2	
Speleologiczna	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
Inne	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
	181*	124,8	89	100,0	92	100%	
Test χ^2						5,28610	
Liczba stopni swobody (df) = 8						15,507	

* Nie sumuje się do 155, gdyż ankietowani mieli możliwość zaznaczenia więcej niż jedną odpowiedź.
Źródło: jak w tabeli 1.

Procentowy rozkład wśród dwóch badanych grup turystów, dotyczący funkcji jakie pełni turystyka kwalifikowana był równomierny (por. tabela 6). Stwierdzone różnice między badanymi grupami nie są statystycznie istotne. Respondenci odpowiedzieli, że funkcje turystyki kwalifikowanej to: wypoczynkowa, poznawcza, kulturowa, zdrowotna, krajoznawcza. Uprawianie turystyki kwalifikowanej związane jest więc dla jej uczestników z formą odpoczynku i spędzania aktywnie czasu wolnego.

W jednym z pytań ankietowani prawie w 90% uznali, że gmina Czaplinek ma szansę zyskać nowy produkt turystyczny będący wizytówką tego regionu, którym niewątpliwie będzie turystyka kwalifikowana.

Podsumowanie

Pojezierze Drawskie jest największym skupiskiem jezior na Pomorzu, na którym znajduje się około 320 jezior rynnowych i moreny dennej o powierzchni powyżej 1 ha (Kondracki 1994). Jego wizualno-krajobrazową atrakcyjność podnoszą największe i malowniczo położone jeziora Drawsko, Lubie i Wielimie. To właśnie wokół wymienionych jezior wykształciły się jądra koncentracji bazy noclegowej i ruchu turystycznego, które tworzą: miasto i gmina Złocieniec (1,6 tys. miejsc noclegowych) miasto i gmina Czaplinek (0,9 tys. miejsc noclegowych) oraz miasto i gmina Drawsko Pomorskie (0,3 tys.) (Rydz 2014, s. 75). Najważniejszymi centrami są miasta tego regionu, tj. Szczecinek (12,5 tys. turystów), Bytów (10,3 tys.), Połczyn Zdrój (7,4 tys.), Czaplinek (6,9 tys.), Człuchów (5,9 tys.) i Złocieniec (5,6 tys.) (Jażewicz 2011).

Wyniki przeprowadzonych badań wykazały atrakcyjność oferty turystyczno-rekreacyjnej gminy Czaplinek. Ponadto, potwierdziły możliwość uznania turystyki aktywnej za produkt turystyczny gminy, pozwalający odkrywać walory turystyczne tego regionu. Potencjał turystyczny omówionego regionu odnosi się niewątpliwie do odkrywania jego walorów turystycznych przez uprawianie turystyki aktywnej. Po drugie, zarówno turyści pochodzący z regionu, jak i przyjezdni skupiają swoją uwagę na walorach turystycznych gminy posiadając wiedzę dotyczącą atrakcyjności turystycznej regionu. Tylko niewielka część badanych związana jest z organizacjami zorientowanymi na uprawianie turystyki aktywnej. Najważniejsze odmiany turystyki aktywnej wykorzystywane w gminie to turystyka wodna (kajakowa, żeglarska, windsurfing, nurkowa) oraz turystyka żeglarska. Za najslabiej rozwinięty element infrastruktury uznano trasy rowerowe. Istniejące piesze szlaki turystyczne same w sobie nie stanowią wystarczającej atrakcji, aby mogły w znaczący sposób wpłynąć na wzrost ruchu turystycznego w rejonie Czaplinka. Wskazane jest połączenie turystyki pieszej z innymi formami turystyki aktywnej, np. turystyką rowerową, konną lub kajakarstwem (zintegrowane programy turystyczne).

Gmina Czaplinek jest dobrym miejscem do czerpania korzyści z pobytu na jej terenie dając możliwość aktywnego wypoczynku i alternatywnej formy spędzania czasu wolnego. W opinii respondentów gmina Czaplinek jest miejscem godnym polecenia potencjalnym turystom.

Potwierdzają to również badania przeprowadzone przez Parzycha (2012), który dokonał ogólnej oceny atrakcyjności turystycznej województwa zachodniopomorskiego, uwzględ-

niając wszystkie 31 cech opisujących walory turystyczne, przyrodnicze, antropogeniczne, zagospodarowanie turystyczne oraz intensywność rozmieszczenia ruchu turystycznego. Pozwoliło to na wyodrębnienie pięciu osobnych klas miejscowości. Czaplinek został zaliczony do pierwszej grupy, którą stanowią gminy o najwyższych na tle województwa wskaźnikach atrakcyjności turystycznej (Parzych 2012).

Wysoka ocena atrakcyjności turystycznej gminy Czaplinek wynika z dużego zróżnicowania walorów oraz ze znacznych powierzchni zajmowanych przez jeziora, obszary leśne i chronione, istotne są także liczne obiekty przyrodnicze o charakterze punktowym: drzewa pomnikowe, głazy narzutowe czy zabytkowe parki (Łubkowska, Eider 2013a, 2013b; Łubkowska, Tarnowski 2014). Ponadto, gmina ta odznacza się najwyższymi i wysokimi wskaźnikami zagospodarowania turystycznego (Parzych 2012).

Rozwój turystyki na badanym terenie może także zapewnić miejsca pracy na poziomie lokalnym i zachęcić młodych ludzi do pozostania na terenach gminy Czaplinek.

Należy również podkreślić, iż turystyka aktywna odgrywa istotną rolę w kształtowaniu kompetencji społecznych. Dzięki turystyce aktywnej młodzież kształtuje cechy charakteru oraz walczy ze swoimi słabościami. To przyczynia się do zmiany postępowania i kształtowania postaw prospołecznych. Turystyka aktywna uczy podstawowych umiejętności życiowych (Paczyńska-Jędrycka, Łubkowska 2013).

Bibliografia

- Alejski W. (1999), *Turystyka w obliczu wyzwań XXI wieku*, ALBIS, Kraków.
- Adamczyk J. (2011), *Od turystyki aktywnej do ekstremalnej – miejsce turystyki kwalifikowanej na współczesnym rynku*, (w:) Ozimek I. (red.), *Funkcjonowanie i rozwój współczesnej turystyki – wybrane zagadnienia*, SGGW, Warszawa.
- Cetner J., Dyguś K. (2011), *Środowiskowe uwarunkowania rekreacji w gminach powiatów waleckiego, drawskiego i choszczeńskiego*, (w:) *Sport i rekreacja szansą rozwoju regionu*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Ekonomiczne Problemy Usług”, nr 690(79).
- Galiński Z. (2008), *Rzeki Pojezierza Drawskiego. Przewodnik kajakowy*, Wydawnictwo Pascal, Warszawa.
- Głąbiński Z. (red.) (2009), *Tajemnice krajobrazów Pomorza Zachodniego: przewodnik dla dociekliwych*, Forum Turystyki Regionów, Szczecin.
- Jażewicz I. (2011), *Przestrzeń turystyczna Pojezierza Drawskiego na przykładzie gminy Czaplinek i Złocieniec*, (w:) Durydiwka M., Duda-Gromada K. (red.), *Przestrzeń turystyczna. Czynniki, różnorodność, zmiany*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Krukowska R. (2012), *Innowacyjne działania promocyjne w zakresie rozwoju turystyki aktywne w województwie lubelskim*, (w:) Jegorow D., Niedużak A. (red.), *Wpływ sektora B+R na wzrost konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez rozwój innowacji*, t. 1, Chełmskie Stowarzyszenie Rozwoju Społeczno-Gospodarczego CIVIS, Chełm.
- Kondracki J. (1994), *Geografia Polski. Makroregiony fizycznogeograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Łubkowska W., Eider J. (2013a), *Możliwości rozwoju form rekreacyjnych i turystycznych w gminie Czaplinek*, „Handel Wewnętrzny”, nr 5(t. 2).

- Łubkowska W., Eider J. (2013b), *Ocena atrakcyjności środowiska dla rekreacji i turystyki w gminie Czaplinek*, „Handel Wewnętrzny”, nr 5(t. 2).
- Łubkowska W., Tarnowski M. (2014), *Wykorzystanie wybranych elementów atrakcyjności turystycznej ziemi czaplineckiej i Drawskiego Parku Krajobrazowego na potrzeby programowych obozów letnich Wydziału Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia*, (w:) Eider J. (red.), *Turystyka i rekreacja w teorii i praktyce*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- Merski J., Warecka J. (2009), *Turystyka kwalifikowana. Turystyka aktywna*, Almamer WSE, Warszawa.
- Paczyńska-Jędrycka M., Łubkowska W. (2013), *Adventure/qualified tourism in the rehabilitation of juveniles*, “Central European Journal of Sport Sciences and Medicine”, No. 3(3).
- Parzych K. (2012), *Ocena różnicowania atrakcyjności turystycznej gmin województwa zachodniopomorskiego*, „Przegląd Zachodniopomorski”, tom XXVII (LVI), zeszyt 1.
- Rydz E. (2014), *Zróżnicowanie przestrzeni turystycznej Pomorza Środkowego*, „Turyzm”, nr 24(1).
- Skurzyński P. (1997), *Pojezierze Drawskie*, Wydawnictwo Pascal, Warszawa.
- Sobotka S. (2014), *Próba wyznaczenia obszarów o najwyższym stopniu wykorzystania turystycznego jako przesłanki do regionalizacji turystycznej Polski*, „Turyzm”, nr 24(2).
- Tomik R. (2015), *Turystyka aktywna – pojęcie, rodzaje i formy*, „Studia Periegetica”, nr 2(14).
- Tomik R., Hadzik A., Cholewa J. (2012), *Turystyka aktywna w materiałach w promocyjnych województw w Polsce*, (w:) Rapacz A. (red.), *Wyzwania współczesnej polityki turystycznej. Problemy funkcjonowania rynku turystycznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.
- Zyber G.M. (1984), *Pojezierze Drawskie – walory turystyczne*, KAW, Warszawa.

The Selected Forms of Active Tourism as a Way of Discovering Tourism Values of Czaplinek Municipality

Summary

The purpose of the article: This paper presents tourist values of Czaplinek Municipality in terms of attracting people from the municipality and beyond to active tourism. **Research methods:** Diagnostic survey and survey technique. **Main research results:** The touristic and recreational attractiveness of Czaplinek Municipality was demonstrated and the possibility of recognising active tourism as a tourist product of the municipality was confirmed, allowing to explore the region's tourist attractions. The key form of active tourism in the municipality is water tourism: kayaking, sailing, windsurfing, and diving, as well as cycling tourism. The least developed element of the infrastructure were bicycle routes. **Practical implications:** The existing hiking trails are not attractive enough to significantly increase the tourist traffic in the Czaplinek area. It is advisable to combine hiking with other forms of specialised tourism such as cycling, horse riding or kayaking. **Social implications:** Tourism can help create new job posts at the local level.

Key words: tourism, active tourism, recreation, tourist attractions, Czaplinek Municipality.

JEL codes: I15, I28

Избранные формы активного туризма – способ открытия туристских достоинств гмины Чаплинек

Резюме

Цель статьи: В работе представили туристские достоинства гмины Чаплинек с точки зрения интереса к туризму со стороны жителей гмины и проживающих за ее пределами. **Исследовательские методы:** метод диагностического зондажа, техника вопросника анкеты. **Основные результаты изучения:** Доказали привлекательность туристско-рекреационного предложения гмины Чаплинек и подтвердили возможность признать активный туризм туристским продуктом гмины, который позволяет открывать туристские достоинства этого региона. Самые важные виды активного туризма, используемые в гмине – водный туризм: каякинг, парусный туризм, виндсерфинг, дайвинг, а также велосипедный туризм. В качестве слабее всего развитого элемента инфраструктуры сочли велосипедные трассы. **Практические импликации:** Существующие туристские маршруты для пешеходов сами по себе не представляют достаточного атракциона, чтобы они могли значительно повлиять на рост туристского движения в районе Чаплинка. Целесообразно соединение пешеходного туризма с другими формами специализированного туризма, напр. с велосипедным, конным или байдарочным туризмом. **Социальные импликации:** Туризм может обеспечить создание новых рабочих мест на локальном уровне.

Ключевые слова: туризм, активный туризм, рекреация, туристские достоинства, гмина Чаплинек.

Коды JEL: I15, I28

Artykuł nadesłany do redakcji w maju 2017 roku

©All rights reserved

Afiliacja:

dr Wioletta Łubkowska

Uniwersytet Szczeciński

Wydział Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia,

Pracownia Turystyki i Rekreacji

Al. Piastów 40B, budynek 6

71-065 Szczecin

e-mail: wioletta.lubkowska@usz.edu.pl